روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

سه‌شنبه ۱ آذر ۱۴۰۱ | ۲۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۶۲ | Tuesday - Nov 22 , 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ زادروز ایرج بسطامی، خواننده آواز ایرانی/ ۱۳۳۶
■ سالمرگ جک لندن، نویسنده/ ۱۲۹۵
■ سالروز ترور و قتل جان اف. کندی/ ۱۳۴۲
■ روز نکوداشت شهر تاریخی اصفهان

واحه

مرگ می‌خندد به فهم غافل من تا ابد
بی‌تو گر یک لحظه خود را زنده باور می‌کنم
بیدل

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۰	غروب آفتاب: ۱۶:۵۴
اذان مغرب: ۱۷:۱۳	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۰۷
اذان صبح (فردا): ۵:۲۰	طلوع خورشید (فردا): ۶:۴۸

پیشخوان

آوای وحش

رمان «آوای وحش» معروف‌ترین و پرمخاطب‌ترین اثر جک لندن است. این کتاب که سال ۱۹۰۳ منتشر شد در سراسر جهان مورد توجه قرار گرفت. آوای وحش تاکنون به بیش از ۷۰ زبان دنیا ترجمه شده و میلیون‌ها نسخه از آن به فروش رفته‌است. آوای وحش، داستان سگ خانگی را حکایت می‌کند که دست روزگار باعث می‌شود سر از محیط خشن و بی‌رحم کلوندایک در روزگار هجوم جویندگان طلا به ایالت یوکان در بیاورد. سرنوشتی غیرطبیعی که باعث جنگی داخلی در ذهن او می‌شود تا معصومیت و امنیت زندگی در خانه ارباب را فراموش و به خود واقعی‌اش، یعنی گرگی درنده میان جنگلی وحشی تبدیل شود. جک لندن در این کتاب، نبرد یک موجود با طبیعت را به تصویر می‌کشد که برای زندگی در تلاش است. فضاسازی‌های زیبایی که از قدرت تخیل بالای نویسنده برآمده و داستان‌های ماجراجویانه‌ای که به‌صورت غیرمستقیم منتقد نظام سرمایه‌داری حاکم بر آمریکاست به نوعی نظام سرمایه‌داری را مشمول قانون گرگ‌ها می‌داند. آوای وحش مورد توجه کارگردانان سینما نیز قرار گرفت و براساس آن سال ۱۹۳۵ فیلمی ساخته شد. سال ۱۹۷۲، کن آناکین فیلم دیگری از روی این کتاب ساخت. همچنین سال ۲۰۲۰ نیز نسخه جدیدتری با اقتباس از این کتاب به کارگردانی کریس سندرس ساخته شد. هر سه کارگردان به نام انتخابی جک لندن پایبند مانده‌اند و نام آوای وحش را برای فیلم‌های‌شان برگزیده‌اند.

جدال با قمار!

چگونه سایت‌های شرط بندی افراد را به قمار ترغیب می‌کنند؟

رونق سایت‌های شرط بندی در چند سال اخیر بر کسی پوشیده نیست؛ خوب که نگاه کنیم متوجه تعداد افرادی که به سودای منفعت مالی اقدام به شرط بندی می‌کنند، می‌شویم. برای اثبات رونق این سایت‌ها همین نکته بس که سال گذشته سخنگوی وقت نیروی انتظامی گفته بود فقط در همان سال ۳۹۰۰ شبکه قمار و شرط بندی توسط پلیس شناسایی و ۱۴۴۰ پرونده علیه مجرمان تشکیل شده‌است. شناسایی ۴۰۰۰ سایت فقط در یک سال نشان از این دارد که تعداد این سایت‌ها بسیار بیشتر از تعدادی است که حالا مسدود شده‌اند. وجود باندهای بسیار و صرف هزینه‌های گزاف و گردش مالی هولناک این سایت‌ها به کنار، این‌که بسیاری از این باندها هدف‌شان همان قمار و شرط بندی آنلاین هم نیست و تنها به این واسطه اقدام به سرقت هویت افراد و خالی کردن حساب بانکی آنها می‌کنند هم نکته دیگری است. اما موضوعی که باید حالا به آن کمی دقت کرد تاثیرات روانی این اتفاق بر افراد جامعه است. به این مفهوم که بخشی از رونق چشمگیر این سایت‌ها به اقبال افراد به این سمت برمی‌گردد، مسدود شدن نزدیک به ۴۰۰۰ سایت تنها در یک سال و تداوم فعالیت سایت‌های دیگر به این مفهوم است که همچنان بسیاری از افراد به وسوسه منفعت مالی در این سایت‌ها حضور دارند. سؤال این است که چرا با وجود ممنوعیت فعالیت و البته جرم بودن قمار این افراد به نوعی با سرمایه‌های خود اینچنین بازی می‌کنند؟ برخی روان‌شناسان اجتماعی معتقدند این سایت‌ها تکنیک‌هایی برای وابستگی به خودشان اعمال می‌کنند، از مشوق‌های مالی که به افراد می‌دهند تا الگوریتم‌های هوشمندی که باعث امیدواری کاذب آنها می‌شود. پس از این وابستگی دیگر این افراد رها می‌شوند؛ چراکه اعتیاد به قمار، آنها را در دام این سایت‌ها انداخته و زندگی آنها را تباه و جیب گردانندگان این سایت‌ها را پرپول‌تر کرده‌است. فرمول وابستگی به قمار همانی است که درباره مصرف موادمخدر و الکل هم کار می‌کند، به همان اندازه هم مخرب است اما هنوز قبح آن میان عامه مردم نریخته، همین نکته شاید یکی از دلایلی است که همچنان باعث رونق قمار در جامعه شده‌است. یکی از کانال‌های تلگرامی سال گذشته پایشی از میزان هزینه تبلیغات این سایت‌ها در تلگرام انجام داده بود. روش این پایش به این صورت بود که با پیگیری آگهی یکی از این سایت‌ها در تلگرام متوجه حجم بالای تبلیغات آن سایت برای یک مسابقه فوتبال شده بود. نتیجه کار این بود که یکی از این سایت‌ها فقط برای یک مسابقه حدود ۹۰۰ میلیون تومان برای آگهی در کانال‌های تلگرامی هزینه کرده بود؛ صرف چنین هزینه‌ای تنها از سوی یک سایت و تنها برای یک مسابقه فوتبال حتما که باید آورده و سود برگشتی شگفت‌انگیزی داشته باشد. اگر رشد قارچ‌گونه این سایت‌ها را ملاک قرار دهیم پس حتما که باید بازار پرتقاضایی در بدنه جامعه برای شرط بندی‌های آنلاین وجود داشته باشد. این بازار پرتقاضا چطور شکل گرفته‌است؟ البته نباید پیش از رسیدن به پاسخ به دو مولفه مهم بی‌توجهی کرد؛ یکی سهل‌تر شدن قمار به مدد گسترش فضای مجازی است و دیگری سخت‌تر شدن اشتغال و آمار بالای بیکاری و نابسامانی‌های اقتصادی. فارغ از تاثیرگذاری این مولفه‌ها باید به ترفندهای بی‌شمار این سایت‌ها در جلب نظر مخاطبان و به دام انداختن افراد هم اشاره شود. گردانندگان این سایت‌ها حتما از آب گل‌آلود تبعیض‌های اجتماعی و نابسامانی‌های اقتصادی استفاده می‌کنند اما فعالیت آنها محدود به این فرش قرمز گسترده زیر پای‌شان نمی‌ماند. استفاده از چهره‌های سرشناس در فضای مجازی به بهانه استفاده از حجم بالای دنبال‌کننده‌های آنها یکی از معمول‌ترین این ترفندهاست. بسیاری از خواننده‌ها و البته مشهوران این فضا یا همان شاخ‌های مجازی از مبلغان ثابت این سایت‌ها هستند. در کنار این شیوه آگهی‌های سایت‌های شرط بندی هم استوار بر تکنیک‌های روان‌شناختی است و به‌اشتراک‌گذاشتن «فرم‌های برنده» در این شیوه تاثیر بسیاری دارد. بسیاری از این سایت‌ها فرم‌های دروغینی منتشر می‌کنند که در آن فردی به‌عنوان مثال با سرمایه‌گذاری ۵۰ هزارتومانی برنده ۲۰ میلیون تومان شده‌است. هرچند منطق نهفته در این قمارها به لحاظ علمی درست است؛ به این مفهوم که امکان این‌که فردی با ۵۰ هزار تومان صاحب ۲۰ میلیون تومان شود به لحاظ منطقی وجود دارد اما این اتفاق به مفهوم ازدست‌رفتن سرمایه چندصدهزار فرد دیگر است.

حکمت

امام سجاد(ع)

بارالها! دیده دل‌های‌مان را از آنچه مخالف دوستی توست، کور گردان.

صحیفه سجادیه

نکته روز

فراتر از فراموشی

چگونه ژن آلزایمر مغز ما را تخریب می‌کند

آیسا اسدی: هیچ‌گونه ژنی به اندازه ژنی به نام APOE 4 عامل خطر بزرگ‌تری برای بیماری آلزایمر نیست اما این‌که ژن مذکور دقیقا چگونه آسیب مغزی را تحریک می‌کند همیشه یک راز بوده‌است. یک مطالعه جدید روی سلول‌ها و موش‌ها نشان می‌دهد که نوع APOE4 بر عایق بسیار مهم اطراف سلول‌های عصبی تاثیر می‌گذارد. به گزارش مجله نیچر، این پژوهش جدید APOE 4 را با پردازش معیوب کلسترول در مغز مرتبط کرده‌است که به نوبه خود به نقص در غلاف‌های عایق منجر می‌شود که رشته‌های عصبی را احاطه کرده و فعالیت الکتریکی آنها را تسهیل می‌کند. نتایج اولیه حاکی از آن است که این تغییرات می‌تواند باعث نقص حافظه و یادگیری شود. نتایج دیگر این پژوهش نشان می‌دهد داروهایی که پردازش کلسترول مغز را بازیابی می‌کنند می‌توانند این بیماری را درمان کنند.

لیپیدهای بی‌کفایت: به‌ارث‌بردن یک نسخه از ژن APOE 4 خطر ابتلا به آلزایمر را حدود سه‌برابر افزایش می‌دهد. داشتن دو نسخه شانس را ۸ تا ۱۲ برابر افزایش می‌دهد. فعل و انفعالات بین پروتئین کدگذاری‌شده توسط APOE 4 و پلاک‌های چسبنده آمیلوئید (ماده‌ای که با مرگ سلول‌های مغز مرتبط است) در مغز تا حدی این ارتباط را توضیح می‌دهد اما این تعاملات تمام ماجرا نیست.

همان‌طور که عصب‌شناس لی‌هوی تسایی در موسسه فناوری ماساچوست در کمبریج و همکارانش گزارش دادند، APOE 4 سلول‌های مغزی عایق‌ساز معروف به الیگودندروسیت‌ها را تحریک می‌کند تا مولکول چربی کلسترول (نوعی لیپید) را در تمام بدن انباشته کنند.

این امر در توانایی سلول‌ها برای پوشاندن رشته‌های عصبی در یک پوشش محافظ ساخته‌شده از ماده غنی از لیپید به نام میلین، اختلال ایجاد می‌کند. در نتیجه سیگنال‌های الکتریکی در مغز کند می‌شود و در نهایت درک و شناخت معمولا آسیب می‌بینند. نتیجه این پژوهش تمام یافته‌های گذشته را برهم می‌زند.

ترافیک کلسترول: دانشمندان این پژوهش به تجزیه‌وتحلیل الگوهای فعالیت ژنی در بافت قشر جلوی مغز (مرکز شناختی مغز) از ۳۲ فرد متوفی که دارای دو، یک یا بدون هیچ ژن APOE 4 پرداختند. هنگامی که محققان سلول‌های مغزی متاثر از این ژن را بررسی کردند، به ناهنجاری‌هایی در بسیاری از سیستم‌های متابولیسم لیپیدها اشاره کردند.

این گروه دریافتند سلول‌های دارای ژن APOE4 تمایل به احتکار کلسترول در اندامک‌های داخلی دارند. آنها مقادیر نسبتا کمی از کلسترول را دفع می‌کردند که باعث می‌شد در تشکیل غلاف میلین مهارت کمتری داشته باشند.

محققان سپس سلول‌های حامل APOE 4 را با داروی سیکلودکسترین درمان کردند که باعث تحریک حذف کلسترول می‌شود. این به بازیابی تشکیل میلین کمک کرد. محققان همچنین دریافتند این دارو کلسترول را از مغز در موش‌هایی با دو نسخه از APOE 4 خارج می‌کند، جریان کلسترول را به غلاف میلین بهبود می‌بخشد و عملکرد شناختی حیوان را افزایش می‌دهد.

اکنون که تسای و تیمش به قرار دادن اختلال در تنظیم کلسترول در نقشه تحقیقاتی آلزایمر کمک کرده‌اند، می‌توان درمان‌های بهتری پیدا کرد. این مطالعه اهمیت کلسترول در مغز را برجسته می‌کند و اکنون باید تمام استراتژی‌های موجود را برای هدف قراردادن کلسترول مغز امتحان کرد.

پرسه

یه قلب و یه ایران باهاتونه

در آستانه آغاز بازی‌های تیم ملی ایران در جام جهانی بالاخره نماآهنگ تیم ملی ایران منتشر شد. این نماآهنگ دیروز پیش از بازی اول تیم ملی ایران در این مسابقات در دسترس قرار گرفت. نماآهنگ «لحظه صعود» به خوانندگی احسان جوادی برای حمایت از حضور تیم ملی فوتبال کشورمان در جام‌جهانی ۲۰۲۲ قطر تهیه شده‌است. کارگردان این نماآهنگ محمدمهدی اسکندری است و تنظیم آن را احسان جوادی بر عهده داشته‌است. موسیقی این نماآهنگ را احمد ناصری‌پور و نماآهنگ را محمد شالو تهیه‌کنندگی کرده‌است. این تنها نماآهنگ منتشرشده نیست و دیروز همچنین نماآهنگی با عنوان «کنار تیم ایران» منتشر شد. این نماآهنگ شامل گزیده بیانات رهبر معظم انقلاب در سال‌های مختلف به تیم ملی فوتبال جمهوری اسلامی ایران است.

کیوآرکد را اسکن کنید

افتتاحی با یاد آوارگان سوری

۳۲ تیم در جام‌جهانی قطر در مراسم افتتاحیه شرکت کردند که شامل رویدادهای ورزشی و هنری بود. یکی از تیم‌ها مظهر رنج سوری‌ها از جمله کودکان در طول بیش از یک دهه جنگ خونین است که میلیون‌ها نفر را در داخل و خارج سوریه آواره کرد و حدود نیم میلیون نفر را کشت.

ابراهیم سرمینی، هماهنگ‌کننده حفاظت در سازمان بشردوستانه ویولت که مسابقات را برگزار می‌کند و تیم‌ها را آموزش می‌دهد، به خبرگزاری فرانسه گفت: در افتتاحیه جام جهانی کمپ‌ها با شرکت ۳۲ تیم از کودکان ۱۰ تا ۱۴ ساله هستیم. به گفته برگزارکنندگان، ۲۵ تیم از کمپ‌های آوارگان داخلی و اطراف ادلب، علاوه بر هفت تیم که شامل کودکانی است که در مناطق صنعتی کار می‌کنند، پس از گذراندن دوره آموزشی که حدود شش ماه پیش آغاز شده بود، در جام جهانی کمپ‌ها شرکت می‌کنند.

کیوآرکد را اسکن کنید

عکس روز

مورگان فریمن در قطر چه گفت؟

مورگان فریمن در مراسم افتتاحیه چشمگیر جام‌جهانی ۲۰۲۲ در ورزشگاه البیت روی صحنه رفت. بازیگر هالیوودی در کنار غانم المفتاح، یوتیوبر قطری که از بیماری نادر استخوانی رنج می‌برد، روی صحنه حاضر شد. در حالی که منولوگ فریمن آغازگر این مراسم شد، وی در سخنانش بر وحدت تکیه کرد و گفت: چیزی زیبا شنیده‌ام. نه فقط موسیقی، بلکه جشن. همه این چیزها اینجا تازه است. آنچه من می‌شناختم سرزمینی بود که به نظر دچار آشفتگی است. امروز من اینجا روی خاک شما می‌ایستم. آنچه ما را در اینجا و در این لحظه متحد می‌کند بسیار بزرگ‌تر است از آنچه میان ما جدایی می‌اندازد.

چهارراه

نگاهی به زشت‌ترین تندیس‌های ساخته شده از بازیکنان فوتبال

اسطوره‌های زشت

ساخت مجسمه و تندیس افراد مشهور جامعه از دوران باستان در جهان مرسوم بوده‌است. در گذشته و پیش از اختراع دوربین عکاسی، چهره و شمایل افراد مشهور نقاشی و ماندگار می‌شد اما آنها که از مرتبه بالاتری از شهرت و تاثیرگذاری در جامعه برخوردار بودند، به این اکتفا نکرده و تندیسی از خود به یادگار می‌گذاشتند.

امروزه با فناوری‌های نوین در عرصه عکاسی و فیلمبرداری دیگر پرتره افراد مشهور رونقی ندارد. اما مجسمه و تندیس همچنان به عنوان نمادی از افراد مشهور ساخته می‌شود. این مجسمه‌ها هم در آگاه‌سازی مردم نسبت به مفاخر علمی و هنریشان تاثیرگذارند و هم به نوعی جاذبه گردشگری در شهرهاشده‌اند.

این روزها ورزشکاران به خصوص فوتبالیست‌ها گوی سبقت را از دیگر افراد مشهور و مفاخر علمی و هنری ربوده‌اند. با این حال فوتبالیست‌های کمی افتخار آن را داشته‌اند که تندیسی از آنها در شهر خودنمایی کند. افرادی که از این شانس بهره‌مند می‌شوند، نمی‌توانند چیزی بهتر از آن را در رویاهای‌شان تصور کنند.

با این همه، چنین خوش‌شانسی به راحتی و با کمی اشتباه می‌تواند به هولناک‌ترین کابوس عمرشان تبدیل شود. در اینجا به تعدادی از زشت‌ترین و بدساخت‌ترین مجسمه‌هایی که از فوتبالیست‌ها ساخته‌شده‌است، می‌پردازیم.

مارادونا

مارادونا در طول دوران حرفه‌ای و حتی دوران بازنشستگی‌اش، پرحاشیه بود. این حاشیه‌ها حتی به تندیس این اسطوره آرژانتینی نیز راه یافت! مجسمه‌ای که در تجلیل از او در کلکته هند ساخته شد، نتوانست نظر سرسخت‌ترین هواداران مارادونا را هم به خود جلب کند. گویا هدف این بوده که مارادونا را در مدلی تجسم کنند که در دوران جوانی در حال بالا بردن جام جهانی ۱۹۸۶ بوده‌است. با این حال، مجسمه بدتر از آن چیزی بود که کسی تصورش را می‌کرد. این تندیس به حدی خنده‌دار بود که برخی می‌گفتند، بیشتر به روی هاجسون، سرمربی سابق انگلیس شبیه است تا مارادونا!

محمد صلاح

محمدصلاح ستاره لیورپول یکی دیگر از فوتبالیست‌های معروف جهان است که مجسمه‌اش جای بحث نمی‌گذارد. این بازیکن ۲۶ ساله که به طور قطع به عنوان بهترین بازیکن مصری در حال حاضر شناخته می‌شود، نمی‌توانست تصور کند چه چیزی را به عنوان یک مجسمه افتخار در سرزمین مادری خود دریافت خواهدکرد! این مجسمه وحشتناک و بدساخت در شرم‌الشیخ مصر رونمایی شد. سر مجسمه به طرز اغراق‌آمیزی بزرگ‌تر از بدن اوست. قطعا هدف هنرمند سازنده ناراحت کردن صلاح نبود اما مجسمه مذکور، مطمئنا برای بازیکنی که با گل کردن پنالتی در دقیقه ۹۵ باعث صعود مصر به جام‌جهانی پس از ۲۸ سال شده بود، اصلا خوشایند نبود.

لوئیس سوارز

وقتی از بدساخت‌ترین مجسمه‌های فوتبالیست‌های معروف صحبت می‌شود، نام لوئیس سوارز، بازیکن سابق بارسلونا هم به میان می‌آید. این مهاجم هم در تیم باشگاهی و هم در کشورش اروگوئه از احترام بسیار بالایی برخوردار بود اما مجسمه‌ای که برای ادای احترام به او ساخته و نصب شد، انصافا چیز قابل دفاعی برای نوشتن باقی نمی‌گذارد. تندیس سوارز در خارج از یک مرکز خرید در زادگاهش سالتو نصب شد. سوارز ممکن است در بین فوتبالیست‌ها چندان خوش‌تیپ نباشد، اما مجسمه‌ای که از او ساخته شد هم بازتابی مناسب از ظاهر او نبود. بدتر از آن این‌که همین مجسمه بدشکل هم بعدها توسط مهاجمان ناشناس تخریب شد، شاید به سبب زشتی زیادش!

کریستیانو رونالدو
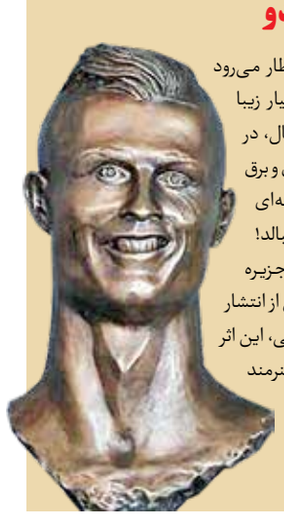
مجسمه هر فوتبالیستی را اگر بد بسازند، انتظار می‌رود مجسمه معروف‌ترین فوتبالیست جهان را بسیار زیبا بسازند. کریستیانو رونالدو علاوه بر زمین فوتبال، در بیرون از آن از نظر ظاهری همیشه شیک و پر زرق و برق جلوه می‌کند؛ با این همه نمی‌تواند به مجسمه‌ای که به افتخارش در پرتغال ساخته شده‌است، ببالد! مجسمه این ستاره پرتغالی در فونچال در جزیره مادیرا توسط امانوئل سانتوس ساخته شد. پس از انتشار عکس‌های این سردیس در شبکه‌های اجتماعی، این اثر در معرض تمسخر بین‌المللی قرار گرفت. گویا هنرمند با ساختن این اثر بیشتر قصد تخریب رونالدو را داشته تا تحسین او؛ چراکه از نظر همگان این سردیس افتضاح است!